

З Новим роком і Різдвом Христовим!

Вісник

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 6 (62)
ГРУДЕНЬ 2016 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

Миру Вам і здійснення найкращих сподівань!

Час невинно біжить у просторову далечінь. Здається ще зовсім недавно людство відзначало початок 2016-го року, а на календарі – його завершення. Ми прожили його в надії звернення сподівань і мрій на краще майбутнє, як і всі попередні роки. Повний подій, часом непередбачуваних, він пронісся планетою, залишаючи нам, людям, вирішувати проблеми свого суспільного буття, які накопичилися впродовж попередніх століть. Однією з найважливіших із них є гармонізація наших стосунків з природою, які, правду кажучи, далеко не на користь останньої. Глобальні проблеми, які назріли внаслідок антропогенного впливу, загрожують людству, взагалі всьому живому на Землі. Це, зокрема, зазначено на всесвітньому міжнародному природоохоронному форумі у Парижі позаторік.

Ми, природоохоронці заповідника, знаходимося на передньому рубежі здійснення завдань охорони довкілля у мальовничому куточку гірської частини України. Як

би там не було, які б політичні й інші пристрасті в державі не вирували, робимо свій посильний внесок у цю справу. Пишаємося віковими пралісами, біологічним і ландшафтним різноманіттям, примножуємо його, дбаємо про піднесення екологічної культури співвітчизників, вишукуємо резерви, вдосконалюємо шляхи для підвищення екологічного благополуччя населення регіону і не тільки.

Шановні працівники заповідника! Щиро вдячні Вам за зусилля, докладені у 2016 році для охорони природи Карпат. Ви заслуговуєте за це на слова поваги, щире подяку. Бажаємо вам у Новому, 2017-му році, здоров'я, великого людського щастя, наснаги, родинного благополуччя, достатку, ще більших успіхів у здійсненні мрій і сподівань, вагомих трудових звершень. З Новим роком Вас і Різдвом Христовим! Миру нам усім!

Адміністрація і профспілковий комітет
Карпатського біосферного заповідника.

● НАШІ
ІНТЕРВ'Ю

ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ І ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ

Микола Рибак очолює Карпатський біосферний заповідник із 14 грудня 2015 року. До призначення директором понад 32 роки працював тут на різних посадах, починаючи з лісника й закінчуючи 18-річною роботою першим заступником директора – головним природознавцем. За багаторічну працю нагороджений почесним званням «Заслужений природоохоронець України».

– Миколо Петровичу, пройшов майже рік із часу вашого призначення на посаду директора заповідника. Що вдалося зробити за цей період?

– Я вдячний долі, що вона подарувала мені можливість працювати в чудовому колективі Карпатського біосферного заповідника. І гордий, що й сам доклався до становлення установи як однієї з провідних у державі. Так,

за період багаторічної роботи, працюючи пліч-о-пліч із тодішнім директором, професором Ф. Гамором, нам удалося втричі розширити територію заповідника. Також вперше розробили й упровадили в дію «Проект організації території та охорони природних комплексів КБЗ».

На посаді директора я в першу чергу чітко розподілив повноваження та обов'язки між заступниками й ключовими підрозділами, переглянув поса-

дові обов'язки, вніс зміни в структуру та штатний розпис, довів конкретні завдання до відділів, служб і відповідальних працівників, забезпечив зацікавленість людей у результаті їхньої роботи тощо. Таким чином вдалося об'єднати зусилля всіх працівників на досягнення конкретних результатів, чітко визначених у затверджених пріоритетних завданнях на 2016 рік. Перші позитивні зрушення не забарилися. Ми, зокрема, домоглися повторного виділення біосферному заповіднику коштів на розроблення проекту організації території та лісовпорядкування в 2016 р. Зараз уже укладено відповідні договори й ведуться роботи згідно з календарним планом. Активніше працюємо й у напрямку завершення процесу розширення території заповідника, винесення його меж у натуру та внесення відповідної інформації до Державного земельного кадастру. Також розпочато роботи щодо наступного етапу розширення меж заповідника в Тячівському районі, внаслідок чого його площа збільшиться майже на 9 тис. гектарів, у першу чергу за рахунок унікальних букових пралісів. До речі, задля опрацювання питань зазначеного розширення голова Закарпатської ОДА Геннадій Москаль видав окреме розпорядження «Про утворення робочої групи

УВІКОВІЧНЕНО ПАМ'ЯТЬ ВІДОМОГО ВЧЕНОГО-БІОЛОГА ВАСИЛЯ КОМЕНДАРА

Віднині фасад біологічного факультету Ужгородського національного університету прикрашатиме меморіальна дошка відомому біологу, професору УжНУ Василю Комендару.

Відкрили дошку в рамках дводенної міжнародної конференції, в якій брали участь дослідники із вищих навчальних закладів і наукових установ України, Румунії, Угорщини Словаччини.

До речі, пам'ять відомого вченого увічнено й рішенням науково-технічної ради Карпатського біосферного заповідника у назві ПНДВ «Долина нарцисів» у Хусті, а також у меморіальній дошці, поміщеній на фасаді адмінбудинку цього відділення. А в Ужгороді, одній з найбільших вулиць теж присвоєно ім'я Василя Комендара. Таким чином підкреслено його заслуги у збереженні унікальної природи та розвитку Закарпаття.

↩ на 2-ій стор.

(Вл. інф.).

Заповідний куточок КБЗ

Засідання координаційної ради веде М. Рибак

● НАШІ
ІНТЕРВ'Ю

ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ І ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ

на 1-й стор.

з питань зміни меж (розширення) території Карпатського біосферного заповідника».

Заповідник здійснює широку міжнародну співпрацю, зокрема щодо приведення його територіальної структури до міжнародних стандартів...

На виконання рекомендацій міжнародної координаційної ради МАБ-ЮНЕСКО впродовж 2016 року адміністрацією КБЗ виконано величезний обсяг робіт щодо приведення територіальної структури, а, відповідно, й зонування Карпатського біосферного резервату, до вимог критеріїв статутних рамок Всесвітньої мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО. Зокрема уклали меморандум про співпрацю із Закарпатським обласним управлінням лісового та мисливського господарства щодо створення території сталого розвитку в межах окремих державних лісгосподарських підприємств, а також підписали декларації про співпрацю з територіальними громадами Богдана, Видрички, Лугів, Ділового та Костишівки Рахівського району. Зараз працюємо з окремими громадами Тячівщини. Таким чином ми в стислі терміни зуміли вирішити одну з найважливіших наших проблем і зберегли статус установи міжнародного значення.

Плідно співпрацюємо й із біосферними резерватами світу, наприклад трилатеральним українсько-польсько-словацьким «Східні Карпати», Татранським – у Словаччині, «Петросул Марє» – у Румунії, «Гортобадь» і «Піліш» – в Угорщині, «Рьон» – у Федеративній Республіці Німеччина. До речі, останній – один із найбільших і найкращих біосферних резерватів Європи, який охоплює площу майже 185 тис. га. Саме тут оптимально реалізовані на практиці базові положення концепції біосферних резерватів.

Особливо хочеться згадати нашу активну участь у міжнародному проекті щодо розширення об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини». Ще одним важливим напрямком є робота з включення п'яти унікальних природних комплексів із території заповідника до Рамсарського списку водно-болотних угідь міжнародного значення.

– До основних напрямків діяльності біосферних заповідників належать не лише наукова і природоохоронна робота, а й еколого-освітня та рекреаційна...

Нині ми маємо міцну базу для реалізації еколого-освітніх та рекреаційних заходів. Із 1994-го функціонує потужний центр – музей екології гір та історії природокористування в Українських Карпатах, який не має аналогів в Україні. За останні 10 років інформаційну інфраструктуру значно розширено. Тепер тут функціонують три еколого-освітні центри (вищезгаданий музей, музей нарциса й «Центр Європи») та чотири інформаційно-туристичні центри («Високогір'я Карпат», «Кевелів», «Карпатська форель», «Букові праліси – об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО»),

У заповідника є чітке бачення подальшої розбудови. Впродовж найближчих років будуть створені «Музей історії лісокористування», «Карпатська бджола», «Драгобрат» і облаштовано екологічний молодіжний табір «Стара гать» у Чорногірському масиві Карпатського біосферного заповідника. На часі також створення Національного центру сходження на г. Говерлу в урочищі Козьмешик, де розташоване наше Петрос-Говерлянське ПНДВ, а також спорудження екотуристичних готелів на центральній садибі заповідника та в Чорногірському ПНДВ. Після цього без шкоди для природи тут зможуть приймати до 200 тисяч відвідувачів на рік (зараз – близько 50). А це – нові робочі місця для людей, що проживають у зоні діяльності установи, відповідно й поліпшення їх добробуту, а також чималі додаткові кошти для заповідника.

Особливу увагу цього року ми приділили вдосконаленню інфраструктури «Долини нарцисів». А вже близько 95 відсотків її відвідувань відбувається впродовж трьох травневих тижнів. Тож інфраструктура має бути максимально зручною і функціональною для великої кількості людей, що перебувають тут одночасно. Цього року до початку цвітіння нарцисів поновлено оглядові майданчики, впорядковано допоміжні інфраструктурні об'єкти (аншлаги, містки тощо) та споруджено малі архітектурні форми, виконані в оригінальному стилі. У найближчих планах – створити кіль-

цевий екотуристичний маршрут, збудувати оглядову вишку та організувати демонстраційне буйволяче господарство.

– Ви вже згадували про співпрацю з населеними пунктами. Що конкретно робиться біосферним заповідником для цього?

Ще 30 квітня 2013 року між адміністрацією заповідника та головами райдержадміністрацій, районної ради та місцевих територіальних громад було укладено меморандуми про співпрацю в збереженні й сталому використанні природних комплексів КБЗ як частини об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат і давні букові ліси Німеччини» у межах Рахівського району. Роком раніше такий меморандум було укладено в межах Тячівського району.

У 2016-му заповідник уклад дві нові меморандуми про співпрацю щодо покращення ведення полонинського господарства, збереження полонинської культури й сталого використання природних комплексів та розвитку рекреаційної діяльності з с. Ділове. Наступного року такі будуть укладені й з деякими іншими територіальними громадами. Ми працюємо також у напрямку забезпечення населення паливними дровами. Для цього за рахунок проведення санітарних й інших рубок передбачено в 2016-му виділити краям близько семи тисяч кубометрів паливних дров та будівельної деревини. Вже другий рік поспіль адміністрація заповідника на засіданнях науково-технічної ради, без подальшого затвердження в Мінприроді України, як це було раніше, самостійно й оперативно приймає рішення щодо сінокошіння, випасання громадської худоби на полонинах та надання дозволів на збір грибів і ягід населенням для власного споживання. Велику увагу приділяємо ремонту доріг, які ведуть до полонин через територію заповідника. Так, лише цього року їх відремонтовано понад 10 кілометрів.

Ми переконані, що взаємна зацікавленість у досягненні вищезазначених цілей дозволить вивести співпрацю між адміністрацією Карпатського біосферного заповідника й місцевими територіальними громадами на новий якісний рівень, який відповідатиме найкращим європейським стандартам.

(Публікація у газеті «Новини Закарпаття» № 142 за 13 грудня ц.р.).

ОБГОВОРЕНО АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ КРАЮ

2 грудня ц.р. Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА організував проведення в місті Виноградів науково-практичної конференції «Екологічне врядування на Закарпатті: стан та перспективи розвитку».

У її роботі взяли участь керівники обласної та Виноградівської районної державних адміністрацій, а також Виноградівської міської ради, науковці, керівники й відповідальні працівники Департаменту екології та природних ресурсів ОДА та Державної екологічної інспекції в Закарпатській області, установ природно-заповідного фонду краю та державних лісгосподарських підприємств, зацікавлені представники громадськості.

Відкрив конференцію директор Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА Сергій Рішко. До її учасників звернулися доктор юридичних наук, професор, заступник голови Закарпатської ОДА Віктор Мікулін та голова Виноградівської райдержадміністрації Михайло Русанюк. Вони привернули увагу до основних екологічних проблем Закарпаття та до роботи місцевих органів державної виконавчої влади щодо їх розв'язання.

Автор цього допису Федір Гамор доповідав про «Стан реалізації актів Президента та Уряду України щодо збереження букових пралісів Карпат як об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та сталого розвитку гірських населених пунктів Закарпаття» й про «Проведення заходів із розробки проекту організації території Карпатського біосферного заповідника та використання його природних ресурсів з врахуванням інтересів місцевих громад». Він особливо наголосив, що в межах Рахівського, Тячівського, Хустського та Великоберезнянського районів Закарпаття розміщені найбільші у світі ділянки букових пралісів, які є єдиним природним об'єктом України, що у складі українсько-словацько-німецької номінації «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» входить до переліку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Відповідно до Конвенції про охорону Всесвітньої спадщини, країни, які володіють такими об'єктами, повинні забезпечувати їхню охорону, збереження та популяризацію. А комітет Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, крім законодавчого захисту того чи іншого об'єкта, вимагає ще і їхньої інтеграції до регіонального та місцевого територіального планування, забезпечення доступу до них туристів. У зв'язку із цим Президент та Уряд України, відповідними Указом, дорученнями й розпорядженнями, затвердили комплекс заходів, спрямованих на збереження цих унікальних природних об'єктів та забезпечення сталого розвитку і благоустрою гірських населених пунктів Закарпатської області, які знаходяться в зоні їх розташування. Але, на жаль, підкреслив Ф. Гамор, з часу їх прийняття у

2009 та 2014 роках відповідні міністерства та відомства України й Закарпатська ОДА зробили дуже мало для їх виконання. Він детально охарактеризував, незадовільне виконання кожного пункту зазначених актів Президента та Уряду України. В результаті, для прикладу, і далі залишаються розбитими дороги, які ведуть до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, невирішеними залишаються проблеми із побутовим сміттям, переведення на альтернативні дровам джерела опалення дворів господарств, що розташовані в зоні букових пралісів тощо. Для усунення недоліків їх виконання у Мінприроді та Закарпатській ОДА розроблені відповідні пропозиції, які в черговий раз схвалені Кабміном (доручення №203/13-187/094-452 від 12.03.2016 р.). Коментуючи ситуацію Віктор Мікулін наголосив, що згадані проблеми належать до пріоритетних у роботі Закарпатської ОДА, і що далі будуть вживатись рішучі заходи для їх розв'язання. Він висловив стурбованість тим, що у депутатів Закарпатської обласної ради відсутнє порозуміння щодо необхідності створення Агенції регіонального розвитку краю, яка відповідно до Типового положення про Агенцію регіонального розвитку (затвердженого Постановою Кабміну № 258 від 11.02.2016 р.), має розробляти програми та проекти для ефективного реалізації державної регіональної політики у цьому напрямку.

В. Мікулін критично охарактеризував стан дотримання екологічного законодавства в лісовому господарстві та при вирішенні проблем гірського курорту «Драгобрат», незадовільну роботу із розширення природно-заповідного фонду, особливо національного природного парку «Зачарований край». Окремо підкреслено необхідність більш рішучих дій, у рамках чинного законодавства, із питань виділення земельних ділянок для суспільних потреб та розміщення сміттєпереробних підприємств тощо.

На конференції із доповідями та повідомленнями виступили також Остап Цапулиць – заступник начальника відділу державної екологічної експертизи та моніторингу довкілля Департаменту екології та природних ресурсів ОДА, головний лісничий національного природного парку «Зачарований край» Іван Шишканинець, заступник директора НПП «Синевир» Юрій Тях, директор державного підприємства «Виноградівське лісове господарство» Василь Агій та інші.

Федір ГАМОР, доктор біологічних наук, професор, заслужений природохоронець України, заступник директора Карпатського біосферного заповідника.

МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР В НІМЕЧЧИНІ

1-5 грудня ц.р. у Міжнародній академії збереження природи (о. Вільм, Німеччина) відбувся черговий, другий міжнародний семінар «Європейська мережа букових лісів», організований в рамках реалізації однойменного міжнародного проекту, який фінансується Міністерством навколишнього середовища, охорони природи, будівництва та ядерної безпеки ФРН (BMUB). Виконавцем проекту є Центр екології та екосистемного менеджменту Університету сталого розвитку м. Еберсвальде (ФРН), за підтримки Федерального агентства за охорони природи Німеччини (BfN).

У заході взяли участь представники наукових установ, університетів, адміністрацій природоохоронних територій, неурядових організацій із 14 країн Європи – загалом понад 30 осіб. Карпатський біосферний заповідник представляли Вікторія Губко, Василь Покин'єв та автор цих рядків.

Під час семінару було заслухано 25 доповідей з теми екології та збереження букових лісів, а також загроз, ризиків та управління цими лесовостанами. Представники заповідника презентували менеджмент старовікових лісів установи. Робочі сесії семінару сприяли обміну досвідом, про-

веденню аналізу проблем і обговоренню конкретних заходів і кроків, які необхідно зробити.

Ганс Кірхмайер (Австрія) розгорнуто проінформовав про стан справ у процесі розширення серійного об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини». Висловлено сподівання, що уряд Польщі перегляне своє рішення щодо відмови брати участь в номінації.

Учасники зібрання висловили серйозну заклопотаність триваючим знищенням букових лісів в румунських Карпатах та підтримали Меморандум науковців щодо захисту пралісів Румунії.

Вирішено також ініціювати створення та юридичну реєстрацію асоціації «Європейська мережа букових лісів», завданнями якої стануть сприяння та підтримка збереження старовікових букових лісів, сталого управління буковими лісами; підвищення обізнаності громадськості про важливість букових лісових екосистем; підтримка об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО. Також у її рамках буде розроблено відкриті стандарти якості збереження букових лісів та їх сталого використання.

Юрій БЕРКЕЛА, учасник семінару.

НА ЧЕРГОВОМУ ЗАСІДАННІ НТР ЗАПОВІДНИКА...

... 15 грудня ц.р. розглянуто питання «Про підсумки наданих послуг з розроблення матеріалів лесовпорядкування (I етап) для Карпатського біосферного заповідника» (доповідав начальник комплексної експедиції ВО «Укрдержліспроект» С.І. Гайчук); «Про хід виконання першого етапу Проекту організації території для Карпатського біосферного заповідника» (заступник директора ПАТ «Науково-виробничого комплексу «Курс» Ю.М. Возний); «Про перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів на території КБЗ на 2017 рік» (заступник начальника відділу державної охорони КБЗ В.М. Щербак); «Про проведення інших рубок – вирубування аварійно-небезпечних дерев на території КБЗ у 2017 році: у Чорногірському, Кевелівському, Рахів-Берлібаському ПНДВ та ПНДВ «Долина нарцисів»» (начальник відділу ВЗПЕ та ВПР П.В. Ворохта); «Про підсумки науково-дослідної діяльності за 2016 рік та план заходів з наукової, науково-технічної діяльності КБЗ на 2017 р.» (начальник відділу НДР та СР Ю.Ю. Беркела); «Про підсумки екологіч-

ної освітньо-виховної роботи КБЗ у 2016 році та план роботи на 2017 рік» (начальник відділу екологічної освітньо-виховної роботи КБЗ В.В. Бундзяк); «Про план роботи НТР Карпатського біосферного заповідника на 2017 р. та погодження рішень засідань бюро НТР за листопад-грудень 2016 рік» (автор цих рядків).

Із обговорюваних питань на засіданні прийнято відповідні рішення. У питаннях «різне» погоджено вирубку лісу під дорогу лесогосподарського призначення через Свидовецьке лісництво ДП «Ясінянське ЛМГ». Прийнято звернення до Рахівських районної ради та РДА щодо проведення наради за участі працівників КБЗ по обговоренню останньої редакції «Схеми планування території Рахівського району». Погоджено вибірково-санітарної рубки в Устеріцькому лісництві ДП «Рахівське ЛДГ» (територія КБЗ без вилучення), а також затверджено програму робіт зі збереження тисю ягідного на території КБЗ. Керував роботою НТР директор Карпатського біосферного заповідника Микола Рибак.

Микола ВОЛОЩУК, вчений секретар НТР.

● ВІСТІ З ПНДВ

У КЕВЕЛІВСЬКИХ ПРИРОДООХОРОНЦІВ ТУРБОТ НЕ БРАКУЄ

Для працівників Кевелівського ПНДВ заповідника рік, що минає, не був якимось особливим. Як і в попередні, всі їхні турботи були спрямовані на реалізацію завдань охорони і примноження багатств навколишньої заповідної природи. Про те, що вона у нас унікальна, свідчать безліч фактів. Насамперед, на площі біля 10 тис. га (в т.ч. 5620 га із вилученням у землекористувачів) угідь, розташованих у Чорногірському та Свидовецькому масивах Українських Карпат, зосереджені сотні різноманітних ендемічних видів рослин і тварин, які занесені до Червоної книги України. Славиться наша місцина й пралісами, місцями туристично-рекреаційного призначення, як ось унікальний Драгобрат, де сніг лежить аж до червня, що сприяє відпочинку туристів. Через угіддя відділення пролягають чотири промарковані маршрути Закарпатського туристичного шляху на одну з найвищих вершин Карпат гору Петрос, а також на гори Близниці. Щороку кількість туристів на цих маршрутах зростає. У нинішньому вона становила до двох тисяч чоловік. І це не межа.

Звичайно, усе це вимагає тримати рекреаційно-туристичне господарство у належному стані. Аншлаги – інформаційні щити, панно, знаки, усі відомості, які розміщено в туристично-інформаційному центрі садиби адмінбудинку ПНДВ у Кевеліві, у двох пропускних пунктах (Кевелів і урочище Васкул) та за маршрутами в об'їзді, належно оформлені, інформують відвідувачів про унікальність місць, де вони перебувають, вчать берегти навколишню природу, поводити себе в ній достойно. І звичайно, до цього докладають зусиль майстри з охорони довкілля та інспектори-природоохоронці, яких у нас 17-ть, інформуючи людей та місцеве населення, вчать їх охороняти природу.

Слід наголосити, що на території ПНДВ знаходяться десять полонин, де громадяни селища Ясіня та села Кваси мають можливість літувати худобу у високогір'ї, розвивати традиційне господарство, в чому заповідник їм усіляко сприяє, виділяючи випаси, дрова та деревину для цих потреб. Не залишаємося осторонь потреб населення у виділення дров для опалення осель, установ тощо. Наприклад, впродовж року, що минає, таких випущено понад 850 кубометрів.

Повертаючись до питання відтворення традиційного полонинського господарства наголошу, що на теренах наших угідь у позаминулому і минулому століттях діяла досить потужна і відома мережа такого господарства, створена ще при австро-угорській монархії та Чехословацькій республіці т.з. Кейтелева система ведення полонинського господарства на Джурджевій прилуці полонини Менчул Квасів-

ський. Крім системи внесення добрив на пасовища і сінокося, там діяла сироварня (міні молокозавод), який зберігся аж до радянських часів. На жаль, усе це сьогодні забулося, пришло в непридатність. А було ж, що сири, масло, інші молоч-

Виробнича нарада у керівника

ні продукти, як екологічно чисті і високоякісні, доставлялися до Відня, Праги, Будапешта й інших міст тодішньої Європи, особливо цінувалися. Говорячи про відродження полонинського господарства, ми зобов'язані використати досвід предків. Це й буде нашим конкретним внеском у співпрацю з органами місцевої влади, громадськості та населенням.

Мова також іде про розвиток рибництва, використання для цього потужностей водойм (потоків і струмків), яких, наприклад, лише у Кевелівському ПНДВ на обліку 64,2 кілометри. Не скажу, що ми не приділяємо уваги цьому питанню. У водотоках відділення водяться такі цінні види риб, як струмкова і райдужна форель, харіус... Для того, щоб їх кількість примножувалася, збудовано 30 річкових перепадів, впродовж року у водойми випущено тисячі мальків лососевих видів риб. Можливості заповідника значно більші, щоб створити кілька рибних господарств для виробництва товарної риби та масового зариблення карпатських рік і потоків.

Обов'язків у працівників відділення набагато більше, щоб не акцентувати увагу лише на згаданих напрямках. Крім них ще є охорона і примноження унікальної флори і фауни, рельєфно-ландшафтного різноманіття, спостереження за явищами природи, їх впливу на довкілля, контроль за дотриманням відвідувачами заповідної території природоохоронного законодавства тощо. Усе це ми відображаємо у

своїх звітах і повідомленнях, у картках обліку та інших документації. Слід згадати наукові дослідження, контроль за протипожежним станом, боротьбу з браконьєрством, незаконним вирубуванням лісу. Утримуємо у більш-менш задовільному стані лісові та інші дороги, яких за нами закріплено 28,8 кілометрів, а також десятки мостів, містків, підпірних стінок, 15 місць відпочинку людей, 18 мінеральних та водних джерел.

На сторожі усього цього природного багатства, не рахуючись із примхами погоди, весною, літом і взимку, із негараздами у державі, ще дещо ослабленою останніми роками увагою до природоохоронців з боку високо посадовців України, знаходяться 24 працівники нашого відділення. І в новому році вони налаштовані не здавати темпів.

Василь ВЕРБИЦЬКИЙ, начальник Кевелівського ПНДВ Карпатського біосферного заповідника.

Відлов мальків для зариблення потоків

Многая, благая літ...

У січні – лютому 2017 р. ювілейні роковини від днів народження урочисто відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника:
ПОП'ЮК Василь Михайлович, інспектор з охорони ПЗФ Кевелівсько-го ПНДВ (60 р. – 05.01);

ГОДИНКО Іван Іванович, майстер з охорони природи Трибушансько-го ПНДВ (55 р. – 03.02);

БОРОН Юрій Михайлович, сторож ПНДВ «Долина нарцисів» (60 р. – 25.02);

МІДЯНКА Юрій Іванович, інспектор з охорони ПЗФ Широколужанського ПНДВ (55 р. – 26.02)

*Вітаємо сердечно з ювілеєм,
Здоров'я, щастя зичим не на рік —
На все життя бажаєм щиро,
Щоб радісним і довгим був Ваш вік,
З добром, любов'ю, спокоєм і миром!*

Адміністрація, профспілковий комітет заповідника.

БРАЛИ УЧАСТЬ У ТРЕНІНГАХ...

ЕКООСВІТНІ ЗАХОДИ

На початку жовтня ц.р. кілька працівників відділу екологічної освітньо-виховної роботи КБЗ мали нагоду брати участь у двох цікавих тренінгах, спрямованих на покращення екологічної освітньо-виховної роботи в установах ПЗФ України. Зокрема, на базі Національного дендрологічного парку «Софіївка» (м. Умань, Черкаська обл.) ГО «Український екологічний клуб «Зелена Хвиля», у партнерстві з Державною екологічною академією післядипломної освіти та управління, провели курси підвищення кваліфікації за темою «Інтерпретація природи». А в с. Злата Ідка Кошицького краю (Словаччина) відбувся навчальний тренінг з «Лісової педагогіки».

Інтерпретація природи і лісова педагогіка – нові для України напрямки у роботі з відвідувачами природоохоронних територій, учнівською молоддю та студентами. Втілення цих практик є дуже цікавим і корисним. Тож, пройшовши тренінгове навчання, застосували набуті знання на практиці і поширили досвід серед колег.

Так, 3 листопада проведено інтерпретаційну екскурсію з 26 учнями одного з п'ятих класів ЗОШ смт. Солотвини (Тячівщина). Ми, як екскурсоводи-інтерпретатори, прагнули викликати у дітей радість, емоційний підйом, задоволення та інші позитивні відчуття за допомогою екологічних ігор, пісень тощо. Тематичним

спрямуванням екскурсії стало вивчення хвойних порід дендропарку Карпатського біосферного заповідника – карпатських та екзотичних. Основним об'єктом тут, звичайно, виступив тис ягідний – релікт третинного періоду, зарості якого збереглися у деяких масивах заповідника. До речі, діти одразу зрозуміли, що такий об'єкт обраний тому, що «він дав назву найбільшій річці Закарпаття – Тиси».

10 листопада на центральній садибі КБЗ відбувся тренінг з екологічної освіти. Програма тренінгу включала подання теоретичної інформації та практичні завдання – інсценування роботи з відвідувачами заповідної території, екологічної ігри. Загалом було розглянуто 10 змодельованих ситуацій та 10 екологічних ігор.

Учасниками стали екопросвітники, наукові співробітники, начальники природоохоронних науково-дослідних відділень Карпатського біосферного заповідника і педагоги загальноосвітніх шкіл м. Рахова та с. Кваси, загалом 25 осіб. Тренерами виступили два працівники відділу екологічної освітньо-виховної роботи Карпатського біосферного заповідника та вчитель біології ЗОШ №1 м. Рахова О.С. Турок, яка пройшла курси з підготовки «Лісових гідів».

**Вікторія БУНДЗЯК,
Іванна КОЛАЧУК,**
учасники тренінгів та курсів
підвищення кваліфікації.

РІК ВОГНЯНОГО ПІВНЯ

2017 рік – це, за східним гороскопом, рік Червоного Вогняного Півня. Що це означає і як та чи інша тварина здатна вплинути на хід всього року?

Велика кількість людей слідує негласним правилам і законам зустрічі та поведінки упродовж усього Нового року, щоб господар поточного року «не образився» і не підкинув пару-трійку капостей в нагороду за непослух.

Півень – десятий за рахунком східний звір, який, як свідчать старовинні легенди, прийшов до Будди на священну галявину за його покликком. Дуже яскравий, зухвало гарний Півень ніколи не сидить без діла, – все навколо нього повинно кипіти і вирувати!

Півень, тим більше, Вогненний, символізує Сонце, так як саме з його раннього ранкового співу починається новий день. У східних країнах цей знак напряму пов'язують із сонячним теплом: японці бачать у ньому перше світло, індійці називають його уособленням енергії небесного світила. Китайці вважають Півня символом п'яти основних чеснот: сміливості, вірності, доброти, гідності, доброчисливості. Усі ці якості людям треба культивувати і активно пропагувати протягом усього року.

З цих чеснот впливають головні риси характеру тварини-символу 2017 року – відвертість і щирість. Правда Півень говорить все, що приходить в голову, не особливо піклуючись про почуття оточуючих. Інколи, із-за прямолінійних суджень, подібна його відкритість може здатися безтактністю і навіть грубістю. Зірки радять усім у 2017 році контролювати свої промови і емоції, щоб нікого не образити різким словом.

Червоний Півень вкрай акуратний, навіть педантичний, але дуже відповідальний. Тому всі справи в 2017 році краще доводити до кінця і виконувати будь-яку роботу ретельно.

Варто знати, що Півень по своїй натурі рідкісний балагур і гульвіса, він надмірно самовпевнений і дозволяє собі іноді говорити порожні бравати. У зв'язку з цим, в прийдешньому році потрібно бути дуже обережним у спілкуванні, часом навіть тримати себе в руках, щоб східний знак не вплинув на Вас непотрібним чином в самий відповідальний момент.

Цікаво те, що Півень любить командувати і роздавати поради упереміж з критикою направо і наліво, а сам, при цьому, дуже гостро реа-

гує на зауваження на свою адресу. А завоювати серце Півня можна неприкритими лестощами і відвертою похвалою. Це пояснюється тим, що за своєю природою Півень завжди повинен бути на очах, в центрі уваги. Інакше цей строкатий знак просто зачухне без належної уваги. У цьому році кожному потрібно замислитися над розвитком своїх лідерських якостей і якимось виділитися із загальної юрби (стилем одягу, інтелектом, оригінальністю, креативністю, екстравагантністю, навіть химерністю).

Усі Півні – трудоголіки. У них ніколи не буває легких грошей. Півень завжди і скрізь намагається зробити все, на що він здатний, і навіть більше. Незважаючи на свої неабиякі якості кращого працівника, Півень також дозволяє собі лінь на робочому місці. Швидше за все, це обумовлюється його схильністю до споглядальності. Якщо ж він займатиметься улюбленою справою, роботою своєї мрії, тоді він зможе досягти дуже багато чого: незалежності, престижу, багатства. Цей східний знак в 2017 році підштовхує всіх і кожного знайти свою справжню мету в цьому житті.

Півень – досить суперечливий знак. Виходячи з цього, в 2017 році потрібно зуміти втримати баланс між роботою і особистим життям. Інакше, незважаючи на нові знайомства і часте спілкування, наступаючий рік пройде під маркою самотності. Всім активним і енергійним людям рік Півня подарує можливість досягти успіху як на роботі, так і в любові та сімейному житті.

(За матеріалами Інтернет-видань).

Вісник
КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:
Федір Гамор (шеф-редактор),
Василь Бойчук (провідний редактор),
Микола Рибак,
Юрій Беркела,
Василь Покиньчереда,
Микола Волощук,
Ярослав Довганич,
Вікторія Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано в ТОВ «Дім»,
бульвар Шевченка, 1, м. Тернопіль.

Замовлення № _____

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року